

2. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати – результати опитування НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voyennogo-stanu-rinok-strahuvannya-prodovjuye-pratsyuvati--rezultati-opituvannya> (дата звернення: 12.04.2022).

3. Полторак А. С., Мельник О. І., Баришевська І. В., Фінансова безпека страхового ринку України. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 119-126. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-17).

4. Ситник Н. С., Кравцова О. В. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2019. № 10. С. 219-328.

5. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізаційних змін: теорія, методологія, практика. Миколаїв : МНАУ, 2019. 536 с.

УДК 336.6

МІСЦЕ КРАУДФАНДИНГУ В ЕКОСИСТЕМІ ЗЕЛЕНИХ ФІНАНСІВ

Боднар О.А., канд. екон. наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

В останні роки вивчення крауд-технологій набирає популярності у закордонних та вітчизняних наукових публікаціях. При цьому тематика сталого розвитку поки що недостатньо розкрита в роботах з краудфандингу, а зелений краудфандинг є новою галуззю зелених фінансів у вітчизняних та закордонних дослідженнях.

Необхідно відзначити, що краудфандинг останніми роками стає перспективним інструментом у теорії та практиці зелених фінансів [1], у тому числі найбільш доступним у складних умовах пандемії коронавірусу (COVID-19) [2], оскільки при цьому фінансування сталого розвитку у світі виявляється під додатковим тиском і потребує пошуку нових джерел та інструментів [3].

Крауд-технології - неоднорідний набір інструментів, підходів та технологій, що дозволяють об'єднати розподілені ресурси безлічі людей для вирішення одного завдання. До них відносяться: краудсорсинг, краудкастинг, краудкомп'ютинг, краудфіксінг, краудменеджмент і краудфандінг (у тому числі краудінвестінг) [4].

Докладніше слід зупинитися на краудфандінг (crowdfunding), який називають «народне фінансування». Це колективне співробітництво людей (донорів), які добровільно об'єднують свої гроші або інші ресурси разом, як правило, через Інтернет, щоб підтримати зусилля інших людей або організацій (реципієнтів). Крім донорів та реципієнтів, системотворчу роль несе крауд-платформа, яка організує та опосередковує фінансування краудфандингових проектів та організацію кампаній [5].

У краудфандингу ключову роль відіграють користувачі краудфандингової платформи та мережевий ефект. Він дозволяє уникнути залучення фінансових посередників та стимулює інновації, зближуючи споживачів та компанії [5].

Залежно від об'єкта фінансування можна виділити: креативні проекти, соціальні проекти, бізнес-проекти, політичні проекти.

У рамках нефінансової мотивації дуже поширені моделі краудфандингу, що ґрунтуються на: пожертвуваннях (donation-based); винагороді (reward-based); проведення передпродажів (pre-sales-based).

У межах фінансово-економічної мотивації поширені такі моделі з урахуванням: боргового фінансування (debt-based, lending-based), акціонерного фінансування (equity-based), роялті (royalty-based) [3, 4].

На нашу думку, екосистема зелених фінансів будується за наступним принципом: ті, хто має надлишок капіталу, але дефіцит ідей для сталого розвитку, надають свій капітал тим, хто має дефіцит капіталу, але надлишок ідей. Загальна стійкість такої фінансової екосистеми підтримується такими основними властивостями: консистентність (цифрові контракти, захищені канали трансакцій, блокчейн-технології); вітальність (система створює середовище відтворення попиту та пропозиції, залучення споживачів, партнерів тощо на основі цінності та ідентичності, що часто потребує інтеграції нефінансових сервісів, підтримки лідерів думки); розподіленість; мережевий та синергетичний ефекти; адаптивність [4].

Зелений краудфандинг як інструментальний концепт багато в чому відповідає умовам екосистеми зелених фінансів, оскільки взаємопов'язує ідеї в галузі сталого розвитку з джерелами фінансування, є розподіленою, вітальною та адаптивною мережею.

На користь цієї тези свідчить таке:

- краудфандинг придатний для недостатньо розвинених економік, які зазнають дефіциту посівних та венчурних інвестицій;
- мережевий ефект на краудфандинговій платформі дозволяє акумулювати цінність та актуалізувати соціальний капітал, що не є характерним для традиційних фінансових інструментів;
- краудфандинг має слабку прив'язку до географії знаходження інвесторів та власників проектів, але тяжіє до територій з високим креативним потенціалом;
- моделі на основі винагороди дозволяють фінансувати проекти, які є менш життєздатними у традиційній інвестиційній системі (у тому числі проекти сталого розвитку);
- краудфандингові платформи вже успішно підтримують деякі проекти у сфері сталого розвитку [6].

Отже, фінансування проектів на основі крауд-технологій дозволить ідентифікувати проекти зі значною соціальною та екологічною результативністю, знизити вплив на процес зеленого фінансування обмежень традиційних інструментів інвестування, що найбільш актуально в умовах національних економічних криз.

Література:

1. Fedosova A. (2018). Green crowdfunding: disruption or opportunity? URL: <http://www.crowdfundres.eu/news/green-crowdfunding-disruption-opportunity/> (дата звернення: 18.03.2022).

2. Peek S. (2020). How to Use Crowdfunding to Support Your Small Business Through Coronavirus / U. S. Chamber of Commerce. URL: <https://www.uschamber.com/co/run/business-financing/coronavirus-crowdfunding-campaigns> (дата звернення: 18.03.2022).
3. Sirenko N. Baryshevska I. Melnyk O. (2021). The Genesis of Financial Market Institutionalisation in Ukraine: An International Perspective. Scientific horizons. Vol. 24, № 10. URL: [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(10\).2021.97-108](https://doi.org/10.48077/scihor.24(10).2021.97-108) (дата звернення: 18.03.2022).
4. Testa S., Roma P., Vasi M., Cincotti S. (2019). Crowdfunding as a tool to support sustainability-oriented initiatives: Preliminary insights into the role of product/service attributes. Business Strategy and the Environment, pp. 1–17. <https://doi.org/10.1002/bse.2385>.
5. Де взяти гроші на свій проєкт? 5 платформ для краудфандингу. URL: <https://happymonday.ua/5-platform-dlya-kraudfandyngu> (дата звернення: 18.03.2022).
6. Hörisch J. (2019). Take the money and run? Implementation and disclosure of environmentally-oriented crowdfunding projects. Journal of Cleaner Production, vol. 223, pp. 127–135. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652619307930> (дата звернення: 18.03.2022).

УДК 336:631

ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ В СИСТЕМІ ЗОВНІШНЬОЇ ПІДТРИМКИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мікуляк К. А., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

Фінансові відносини пов'язані з формуванням, розподілом та використанням фондів грошових засобів. У процесі свого колообігу, капітал будь-якого підприємства проходить послідовно наступні фази: грошова, виробнича, товарна, знову грошова. Світова фінансова криза негативно вплинула на фінансові відносини, які роками напрацьовувалися, удосконалювалися й закріплювалися між суб'єктами господарювання.

Теоретичним аспектам фінансових відносин приділяли увагу С. Нікола [2], Л. Кобиляцький, Р. Пікус та ін. Фінансові відносини опосередковують процеси виробництва, розподілу, перерозподілу національного доходу в цілому та валового регіонального продукту, зокрема [2].

До складу внутрішніх входять фінансові відносини між підприємством та його власниками (засновниками), структурними підрозділами, працівниками, а також відносини в середині самого підприємства (з приводу формування чистого прибутку підприємства і використання різного роду грошових фондів, визначення величини нерозподіленого прибутку звітного періоду) [2].

Типові складові частини сфери зовнішніх фінансових відносин підприємства такі: відносини між підприємством та його акціонерами, державою, постачальниками, покупцями, фінансово-кредитними установами.

Фінансові відносини в системі зовнішньої підтримки діяльності підприємства включають: різні форми фінансування розвитку підприємства; кредитування підприємств; лізинг або оренду; страхування та ін. [1].

Уряд для сприяння залученості більшого кола сільськогосподарських товаровиробників до державних програм, та як наслідок, збільшення посівних площ в Україні, вніс зміни до державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» (Постанова КМУ від 24.01.2020 № 28) та портфельних гарантій (Постанова